

Asia: Lausuntopyyntö YVA-selostuksesta, Harjannevan tuulivoimapuisto, Kauhajoki ja Kurikka (EPOELY/405/2022)

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
kirjaamo.etela-pohjanmaa@ely-keskus.fi

Lausunto

1 Johdanto

Ilmatar Kauhajoki Oy suunnittelee 13 kokonaiskorkeudeltaan 350 m korkean voimalan tuulivoimapuistoa Kauhajoen ja Kurikan kaupunkien eteläosaan. Hankealueen pinta-ala on n. 2 500 ha. Hankealue on laajasti metsätalouskäytössä ja puusto on pääasiassa melko nuorta. Alue sijoittuu voimakkaasti ojitetulle alueelle, missä soiden väliin jää karuja mäntyä kasvavia kivennäismaakankaita. Hankealueelle sijoittuu myös turvetuotantoalueita ja luvitettu maa-ainestenottoalue. Luonnonvarakeskus on aiemmin lausunut hankkeen YVA-ohjelmasta.

2 Lausunto

Pyydettynä lausuntonaan Luonnonvarakeskus esittää seuraavan.

Lausunnossaan Luke keskittyy Metsästyslaissa (28.6.1993/615) 5 § (13.7.2018/555) lueteltuihin riistalajeihin.

Hankealueelle toteutettiin lumijälkiselvitys helmikuussa 2022 (3 reittiä: 6, 6,9 ja 19,3 km). Selvityksessä ylös merkittiin vain uran ylittäneet jäljet, ei sen ulkopuolella mahdollisesti risteileviä jälkijonoja. Luke huomauttaa, että ympäristövaikutusten arviointia varten tehtävissä luontokartoituksissa on syytä huomioida kaikki alueelta havaitut lajit.

Selostuksessa kerrotaan, että hankealueelta löytyi runsaasti metsoihin liittyviä havaintoja. Alueelta varmistettiin suuri soidinpaikka (vähintään 9 koirasta) ja kaksi muuta soidinpaikkaa (toisessa vähintään 6 koirasta ja toisessa vähintään 2). Hankealueelta ja sen läheisyydestä löytyi 5 teeren soidinta, riikkohavaintoja tehtiin 7 ja pyistä tehtiin 3 havaintoa.

Selostuksessa todetaan, että alueella on poikkeuksellisen vahva metsokanta. Lisäksi todetaan, että metson ollessa herkkä tuulivoimalle, hankkeella saattaa olla vaikutuksia lajille. Vaikutukset arvioidaan kohtalaisiksi. Lievennyskeinona esitetään törmäysriskin vähentämiseksi tornien alaosien maalaamista tummiksi.

Selostuksessa todetaan yhteisvaikutuksien osalta, että maakuntatasolla mm. metsäkanalinnuilla on paljon korvaavia elinympäristöjä ja soidinpaikkoja tuulivoimarakentamisesta huolimatta. Lisäksi todetaan, että metsätalous pirstoo metsäkuvioita huomattavasti laajemmin kuin tuulivoimalat. Varovaisuusperiaatteen vuoksi selostuksessa arvioidaan, että hanke saattaa jonkin verran pienentää metson sekä teeren paikallista kannan tiheyttä, mutta samalla todetaan, että metsäkanalintujen kannanvaihtelua tapahtuu huomattavasti myös luonnostaan ja muusta ihmistoiminnasta johtuen.

Luke huomauttaa, että tapauksissa, joissa elinympäristö muuttuu lajille käyttökelvottomaksi ja yksilöt siirtyvät muualle, lajin sisäinen kilpailu kiristyy. Alueen ulkopuolella voi näkyä lyhytaikainen immigraatiosta johtuva positiivinen vaikutus, mutta elinympäristön tuhoutuminen on populaatiotasolla vaikutukseltaan suoraan verrattavissa kantokyvyn pienenemiseen. Hieman pidemmällä, muutaman vuoden aikavälillä, voi olla yhdenmukaista populaatiotasolla, siirtykö yksilöt muualle vai kuolivatko ne heti. Lisäksi Luke huomauttaa, että vaikutusten arvioinnissa on tarkoitus arvioida sekä hankkeen, että mahdollisten muiden tekijöiden yhteisvaikutuksia lajeille ja niiden luonnollisille kannanvaihteluille sen sijaan, että vertailla niitä keskenään.

Hankkeessa rajattiin kolme soidinaluetta hankealueelta. Lähimmät voimalat ovat n. 300 m etäisyydellä soitimista. Metsäkanalintuihin kohdistuvista vaikutuksista Luke huomauttaa, että metsäkanalinnut saattavat välttää tuulivoimalaa ympäröivää aluetta tai käyttää sitä vähemmän lisääntymisaikana (soidinajan lisäksi myös poikasten kasvatukseen liittyvä habitaatinvalinta) lajista riippuen n. 500–600 m säteellä ja metson tapauksessa jopa yli 1000 m säteellä (mm. Coppes et al. 2020A). Luke näkee, että 300 m etäisyys voimaloiden ja soidinten välissä on olemassa olevan kirjallisuuden perusteella riittämätön. Soidinselvitysten tulokset ovat tärkeitä ja ne tulee ottaa paremmin huomioon voimaloiden sijoittelussa. Mahdollisten vaikutusten lieventämiseksi tulisi kuten selostuksessa ehdotetaan esim. tornien rakenteissa käyttää huomioratkaisuja. Lisäksi on syytä ajoittaa rakentamistoimet lisääntymisajan ulkopuolelle.

Luke huomauttaa, että mikäli tuulivoimaloilla on vaikutusta esimerkiksi metson habitaatinkäyttöön ja -valintaan, saattaa myös voimaloiden väliin jäävät alueet kokonaisuudessaan olla häiriöaluetta, mikäli voimaloiden ja tuulivoima-alueiden väliin jäävä alue ei ole riittävä.

Hankealueella voi sijaintinsa puolesta esiintyä kaikkia neljää suurpetolajiamme. Hankealue sijoittuu Lauhanvuoren susireviirille. Samalle reviirille sijoittuu myös muita tuulivoimahankkeita (ks. YVA-selostuksen Kuva 184, s. 280). Suurpetojen osalta Luke huomauttaa, että tehdyt selvitykset mahdollistavat vain karkean arvion ko. lajien esiintymisestä alueella. Alueen merkitystä näiden lajien lisääntymis- ja levähdysalueina, ei voida tehtyjen selvitysten avulla määrittää.

Kokonaisuudessaan hankkeen vaikutusten arviointi suurpetojen osalta on selostuksessa suppea. Huomioiden, että hankealueelta on olemassa suden osalta vuodelta 2019 myös panta-aineistoa (hankealue sijoittuu Kapu-suden eniten käyttämille alueille vuosina 2019–2020, Reviirialueiden käyttö 2019, Luonnonvaratieto.luke.fi).

Tuulivoiman vaikutuksia metsästykseseen olisi ollut syytä myös arvioida huolellisesti. Metsästystä tuulivoima-alueilla saattaa rajoittaa mm. riski vahingoittaa toisen omaisuutta (tuulivoimaloiden lavat) ja siihen liittyvät korvausvelvollisuudet. Ruotsissa ja Norjassa tehtyjen alustavien kyselytutkimusten ja saalistilastojen perusteella tuulivoimalla saattaa olla negatiivisia vaikutuksia metsästykseseen ja ammuttujen hirvien määrään tuulivoima-alueilla (Zimmermann ym. 2023).

Luke huomauttaa, että tuulivoiman vaikutuksista eläinlajistoomme on toistaiseksi vain vähän tietoa.

On tärkeää tiedostaa, että vaikutusten mitta saattaa poiketa näistä selostuksessa tehdyistä arvioista, mikäli tuulivoiman vaikutukset ja mm. useiden alueella olevien tuulivoimapuistojen yhteisvaikutukset lajeille laajassa mittakaavassa osoittautuvat merkittävämmäksi. Lisäksi Luke näkee, että vaikutusten arvioinnissa olisi syytä käyttää laajempaa otantaa olemassa olevasta kirjallisuudesta.

On hyvä, että ympäristövaikutusten seurantaohjelmassa on huomioitu linnusto. Ehdotus seurantaohjelmaksi on kuitenkin direktiivilajien osalta suppea. Seuranta tulisi tehdä myös suurpetojen osalta, sillä ko. lajien elinympäristöön sijoittuu useita muitakin eri vaiheissa olevia tuulivoimahankkeita.

3 Lausunnon tiivistelmä

Hankealueella voi esiintyä direktiivilajeista kaikki neljä suurpetolajiamme ja metsäkanalintulajiamme. Hankealue sijoittuu Lauhanvuoren susireviirille. Alue sijoittuu vuosina 2019-2020 GPS-pannalla seuratusuden runsaimmin käyttämälle alueelle. Vaikutuksia suurpedoille on kuitenkin käsitelty selostuksessa suppeasti. Suurpetojen osalta hankkeessa tehdyt selvitykset mahdollistavat vain karkean arvion ko. lajien esiintymisestä alueella. Alueen merkitystä näiden lajien lisääntymis- ja levähdysalueina, ei voida näiden selvitysten avulla määrittää. Tuulivoimaloiden vaikutus metsäkanalintuihin ei välttämättä ulotu vain rakentamisen ajalle ja alueelle. Luke näkee, että 300 m etäisyys voimaloiden ja soidinten välissä on olemassa olevan kirjallisuuden perusteella riittämätön. Luke suosittelee tornien maalaamista tummiksi mahdollisten vaikutusten lieventämiseksi. Lisäksi on syytä ajoittaa rakentamistoimet lisääntymisajan ulkopuolelle. Tuulivoiman vaikutuksista eläinlajistoomme on toistaiseksi vain vähän tietoa. Vaikutusten mitta saattaakin siten poiketa tästä selostuksessa annetusta arvioista, mikäli tuulivoiman vaikutukset ja mm. useiden alueella olevien tuulivoimapuistojen yhteisvaikutukset lajeille laajassa mittakaavassa osoittautuvat merkittävämmäksi.

Sirpa Thessler

Johtaja, Luonnonvarat

Hyväksytty Luken prosessinhallintajärjestelmässä 22.12.2023 klo 19:03:10.

Lausunnon valmistelija(t):
Saara Kattainen

Liitteet:

Tiedoksi: